

Marina CONSTANTINESCU

Despre Moisescu

L-am văzut prima oară la premiera cu *Mizantropul*.

Prieteni, cunoscuți, rude dădeau năvală la cabinele actorilor, încercând să-și facă loc cumva, pe niște culoare lungi și strâmte, pe lângă o persoană care le stătea în drum.

Zâmbea tandru și nevinovat, nu scotea o șoaptă despre succesul din sala Izvor a „Bulandrei” și arăta tuturor pricina pentru care era atât de stângaci, dacă nu de-a dreptul împiedicat: piciorul în ghips. De atunci și până astăzi, multe fire m-au apropiat de Valeriu Moisescu. Am considerat că a fost mai mult decât un semn drumul meu spre el, dirijat de prețuirea și iubirea unor prieteni comuni: Radu Penciulescu, Silviu Purcărete, Victor Parhon.

Am descoperit un artist, un formator, un spirit rafinat și elitist, un om de teatru generos și prețios în analize, un extraordinar partener de dialog cu care poți naviga pe râuri, mări și oceane, pe ape liniștite sau învolburate fără să-ți pese de ce se întâmplă în jur. Un fel de Socrate, cum l-a numit Purcărete. Care te îndrumă să găsești *Graal*-ul cu sentimentul că n-a fost decât un martor ocular al revelației care nu-ți aparține decât ție.

Are o timiditate stânjenitoare în unele momente și apelează la tot felul de vise ciudate care să-l scoată din încurcătură. Unul cu Toma și De Filippo (30 iunie 1983, cuprins în volumul *Însemnări contradictorii*, publicat la Ed. UNITEXT în 1999) ca și „Visul cu Micheta”, povestit în seara Galei UNITER când a primit Premiul pentru întreaga activitate, te pot face să crezi că plutește nonșalant prin lumea asta, că abia atinge pământul și se ridică imediat, în dansul caraghios al omului pe lună. Din ceea ce a scris, din felul în care trăiește plăcerea studiului, a popasului în cultură, din retorica unei invenții, din avântul pe care îl are când este vorba despre valoare și prieteni, din cerebralitatea cu care pune punctul pe *i* știi că ai în față un artist – observator profund a tot ce-l înconjoară: de la nume de cârciumi („nici-o cârciumă de azi nu se mai cheamă atât de frumos ca *La dă-ne, Doamne* din Ploieștul copilăriei mele”, din același volum amintit, p. 174) și firme, la „limba în care locuim”, degradată și ponosită ca „societatea însăși”; de la Molière („este mai mult decât un dramaturg. El reprezintă, pentru mine, însăși ideea de Teatru”, p. 129) la sfâșietoarele portrete ale Ginei Patrichi și Toma Caragiu, sublime exerciții de admirație care n-au trecut și prezent, au ființa lui în care locuiesc, dincolo de timp și timpuri; de la principiile teatrale ale lui Stanislavski, până la aforisme și panseuri, la comentarii privindu-i pe Hegel, Racine, Kubrick, Voltaire, Beethoven, Cehov.

De multe ori am senzația că Valeriu Moisescu mi-a fost profesor și că am stat mult la șuetă pe holurile Universității sau la o bere, la Capșa. Regăsesc în el câte ceva din aura marilor mei profesori, rigoarea și fantezia, forța extraordinară de a se dăruii, farmecul nobil al limbii române, savoarea conexiunilor, voluptatea de a asculta și cea de a fi ascultat. O stare de grație născătoare de spectacol.

Pe scenă sau în vise, Valeriu Moisescu este un spirit renașcentist care ocrotește și întetește focul teatrului.